

Tôi làm việc nước

(Hồi 3)

Trịnh Hảo Tâm

Việc nước tôi làm ở đây không phải là chuyện kinh bang tế thế, trị quốc, bình thiên hạ (tới giờ này tôi còn chưa dám tề gia nói chi là...bình thiên hạ) mà nước tôi làm là nước tắm rửa, giặt quần áo hoặc nấu sôi để pha cà phê, uống trà. Tuổi của tôi là tuổi Bát Giải tượng trưng bằng con cua nên số của tôi luôn gắn liền với sông nước và một ông thầy tử vi ở gần Cầu Chương Dương tiên đoán rằng cuộc đời của tôi làm những gì liên hệ với nước thì mới có cơ may thành công còn không thì toàn là đi đong tuốt luốt.

Ở VN sau khi ra trường Cao Đẳng Công Chánh vì ngại căng đầu nên tôi không làm cho Nha Lộ Vận mà qua làm Nha Thủy Vận, lội sông hay ngồi ghe đỡ đầu căng hơn là đi bộ. Ở Nha Thủy Vận tôi làm nghề đâm hà bá, tôi ngày lặn lội ở mom sông không phải xúc tép nuôi cò (để cho cò lớn cò giò cò bay!) mà là tìm những chỗ sông cạn mà đo tên khoa học gọi là đo đạc thủy đạo, tiếng Mỹ gọi là Hydrographic Survey. Cuộc đời của tôi lặn lặn, trôi nổi theo giòng đời, vận nước nổi trôi. Làm mới có một năm bị chướng khí, nước đục hay sao mà tôi bệnh quá, người tôi xanh xao vàng vọt như tàu lá chuối, sáng nóng ran, trưa lạnh run cầm cập. Tôi bỏ sở làm về quê Trà Vinh vô nằm nhà thương trị bệnh và bác sĩ thử máu nói rằng tôi bị bệnh sốt rét. Ngày tháng đó tôi lại bị người hứa hôn trả nhẫn từ hôn, ôm đờn sang thuyền khác (carry the guitar to other boat)! Tôi hoàn toàn thông cảm vì có ai ngu mà lấy một người mang bệnh...hậu. Trong cái rủi cũng có cái may, thà là phụ trước cho rồi nếu không đến bây giờ chắc cô ta đã bỏ tôi không biết bao nhiêu lần bởi tánh khó khăn lạc hậu cảm rằm lại lãng mạn đa tình mặc dù tôi không phải là nhà dzăng!

Người ta nói “Có tật có tài”. Tôi tật thì nhiều mà tài đâu không thấy! Một trong nhiều tật của tôi là quá kỹ lưỡng tiếng Mỹ gọi là

“picky”, cái gì cũng phải ngay hàng thẳng lối, không song song thì phải thẳng góc 90 độ, đồ đạc dụng cụ trong nhà thì phải đầu vào đó. Bức tranh treo không ở chính giữa tường hay lệch một góc 2 độ trở lên là tôi biết ngay! Cái tính khó khăn này có lẽ ảnh hưởng từ nghề nghiệp mà người ta gọi là “méo mó nghề nghiệp”, nghề lâu năm vận vào thân cũng như anh thợ sửa xe, thầy ốc bù lon nào cũng khoái xiết cho chặt! Tôi có đọc mục gỡ rối tơ lòng trong tờ báo Mỹ nói lên tâm sự của một người đàn bà có chồng là kỹ sư Công Chánh, bà viết thư than phiền ông chồng bà khó tánh và quá ư kỹ lưỡng lại “Trùm Sò” hà tiện quá cỡ khiến bà bức mình chịu không nổi định phải ly dị. Bà than rằng ông chồng độc đoán chỉ có lối suy nghĩ của ông ta là đúng, là tốt, là tiết kiệm hơn hết. Xăng lên giá mắc mỏ, khi đổ xăng ông ta không dám bóp mạnh cho xăng bơm nhanh vì sợ số tiền nhảy mà xăng vào bình...không kịp! Ông ta kêu bà phải rửa xe thật sạch bụi bặm vì xe dơ cần gió hao xăng hơn. Mùa hè trời nóng nực, đi xe ông không cho mở máy lạnh sợ hao xăng làm bà nóng nực muốn ngộp thở! Chạy xe thì chạy từ từ cho đỡ hao xăng, hao thẳng, mỗi lần phải thẳng xe thì ông liên tục nhấp chân thắng rồi nhả ra, xe cà dụt cà dụt khiến bà chóng mặt quá! Ông nói thẳng như vậy bố thẳng không nóng lắm nên lâu mòn và ông tự hào xe Toyota của ông chạy đến 120 ngàn miles mà chưa cần thay thẳng! Ngày sinh nhật của bà ông chỉ đưa bà đến nhà hàng 1 đồng 99 gần nhà cho đỡ tốn xăng! Đọc bài báo này, “trông người lại nghĩ đến ta” tôi thấy tật của mình chưa đến mức thượng thừa như ông này nhưng cũng có số phần trăm nào đó lấy bệnh của ông chồng bà này. Hôm nay tôi thật tình xám hồi về tính tình quá ư tính toán, hà tiện cũng như méo mó nghề nghiệp đem những con số cân đo đong đếm vào đời sống tình cảm vốn cần phải phóng khoáng, mở rộng, tình tứ, lãng

mạn mà người phụ nữ nào cũng muốn có những giây phút đó. Sau khi hát Karaoke bài “Cát Bụi” tôi ngộ ra một điều: cuộc đời ngắn ngủi, hơi đâu lo những chuyện ruồi bu đó! Nhưng người ta thường nói “Bệnh còn có thuốc chữa, còn tật thì vô phương!” Xám hối hôm nay rồi ngày mai lại hoàn tánh cũ! Bài “Cát Bụi” lại hát thành “Sống trên đời này người giàu sang...sướng hơn người nghèo khó!” Muốn giàu, muốn sướng thì phải tính toán cần kiệm vì cô nhân có câu “Đại phú do thiên, tiểu phú do cần”.

Năm nhà thương hơn một tháng, rồi tôi cũng bớt bệnh sốt rét cũng là lúc Nha Động Viên gọi những công chức được hoãn dịch trước đây vì công vụ phải nhập ngũ khoá 1/1970. Tôi lên Sài Gòn trình diện sở trước khi vào Quang Trung nhập ngũ ngay trước đêm Giáng Sinh 1969. Sau 9 tuần thụ huấn quân sự và trải qua một cái Tết ở quân trường làm “con bà phước” không ai thăm nuôi, tôi được biệt phái về nhiệm sở cũ là Nha Thủy Vận. Các ái hữu đàn anh ở Nha Thủy Vận thấy tôi bị bệnh sốt rét còn hành, người ốm yếu xanh xao nên không bắt tôi đi sông rạch nữa mà về ngồi văn phòng, làm ở phòng Giám Thị Giang Thuyền với AH Bùi Hữu Thanh và sau đó là AH Lương Khắc Đức. Công việc của phòng này là kiểm soát an toàn cho ghe tàu lưu thông trên sông có trọng tải từ 16 tấn trở lên cũng như tổ chức những kỳ thi cấp bằng tải công và thợ máy cho ngành hàng giang. Phòng giữ hồ sơ đăng bộ của những ghe tàu lưu thông trên sông có số bắt đầu bằng 2 chữ HF. Ở đây hàng tuần đi với Ủy Ban Giám Thị Giang Thuyền xuống các bến sông trong Chợ Lớn xét ghe tàu mới đóng để cấp giấy phép lưu thông. Ngoài những chủ ghe trực tiếp nộp đơn xin cấp hay gia hạn giấy phép lưu thông, thời đó có những người chuyên lo giấy tờ để ăn tiền. Những người này tự xưng là đại diện thuyền chủ, họ vẽ các thủ tục cho rắc rối để chủ ghe nản lòng không trực tiếp liên hệ công việc với chúng tôi mà giao cho họ. Những tay cò này lại núp dưới danh nghĩa là Nghiệp Đoàn Vận Tải Hàng Giang nằm dưới trướng của Tổng Liên Đoàn Lao Công. Những cai thầu lao động này ăn tiền của chủ ghe khiến cho phòng chúng tôi mang tiếng. Phòng Giám Thị

Giang Thuyền không tiếp những “đại diện ma đầu” này nên mất phần lợi, họ nhân danh Tổng Liên Đoàn Lao Công thưa chúng tôi lên Giám Sát Viện là chúng tôi không tiếp Nghiệp Đoàn Hàng Giang mà muốn trực tiếp với các chủ ghe để dễ bề gây khó dễ. Giám Sát Viện chuyển đơn thưa xuống Bộ Công Chánh để điều tra vụ việc. Bộ không muốn lôi thôi với Tổng Liên Đoàn Lao Công mà người cai thầu lao động này nhiều thế lực (cũng như nhiều vợ) nên giải quyết vấn đề cách êm thấm bằng cách vẫn duy trì những “đại diện thuyền chủ” nếu chủ ghe bận không trực tiếp lo giấy tờ. Thấy tôi vẫn còn hăng hái với những tay cò đứng bên nên cố AH Võ Hữu Hiến lúc đó làm Chánh Sự Vụ Sở Hàng Hà đưa tôi học bổng Nhật Bản tu nghiệp về Thủy Đạo để tôi đi học cho yên bề...sống gió!

Trước Hoàng Cung ở Tokyo năm 1974

Trở về nước tháng 11/1974 tình hình chiến cuộc sôi động, Ban Mê Thuật mất, miền Trung di tản và biến cố 30-4-1975 ập đến. Tôi lưu dụng trở lại và cũng tiếp tục công tác ngành Thủy Đạo. Giai đoạn sau 75 rất là căng thẳng, lúc đầu có vài AH đến xin tôi bản đồ hàng hải để ra đi, vài AH nhờ tôi chỉ cách sử dụng la bàn, rồi lại nhờ tôi tìm mua dùm la bàn. Rốt cục tôi trở thành Engineering Consultant về vượt biển lúc nào không hay, nhiều người đến bến bờ an toàn lại đánh điện tín về cho thân nhân tìm đến gặp tôi. Thời ấy ngoài đường không một bóng người mà nhà tôi lại nhiều người ra vào! Có một hôm tôi đang ngồi đồ lại (trace) bản đồ vượt biên thì anh chàng công an khu vực đi vào. Lúc đó hàng xóm thấy tôi là công nhân viên nên bầu tôi làm tổ phó dân phố

nên công an thường ghé tôi, có thể để dòm ngó hay đơn giản chỉ muốn tôi dẫn đi uống cà phê. Thấy công an vào, tôi vẫn tiếp tục công việc, anh công an hỏi “Anh đang làm gì thế?”. Tôi nói công tác ở cơ quan nhiều quá phải đem về nhà làm tiếp! Thật là căng thẳng, phải nói là lúc đó tiền bạc rất khấm khá nhờ bản đồ và la bàn là hai thứ rất quý hiếm mà dân miền Nam tìm mua bằng mọi giá sau khi nghe câu “Không gì quý hơn độc lập và tự do”. Không có tự do nên thiên hạ phải đi tìm, muốn tìm tự do thì phải có la bàn và bản đồ. Tiền bạc cũng không bằng tự do nên tôi nhờ một ông già ngư dân ở Cà Mau đóng ghe dùm tôi ở Cần Thơ. Ông già xin giấy phép đi Cần Thơ sửa ghe nhưng không đem ghe đi sửa mà tôi và ông mua ghe khác loại đi sông ở Long Xuyên đem về Cần Thơ tháo bánh ra sửa thành ghe biển và dùng giấy ghe của ông

Ra đi với hai bàn tay trắng
Trại Songkhla (Thái Lan)

già mà đem ghe ra biển ở Cà Mau là quê của ông. Sau khi ra cửa biển ông tấp ghe vào ven rừng để chúng tôi lội sinh lên ghe vào ban đêm. Ông già không đi, từ giã chúng tôi mà mang giấy ghe về làng, coi như không có chuyện gì xảy ra vì ghe của ông vẫn còn đó! Dầu, nước uống và lương khô đầy đủ chỉ thiếu tài công mà tôi đã đưa vàng cho ông già nhờ tìm dùm nhưng không thấy tài công xuất hiện! Tôi quyết định tự lái ghe lầy với vài người bạn phụ lúc tôi buồn ngủ. Sau 3 ngày đêm chống chọi với mưa bão, may nhờ hướng đi xuôi gió nếu không thì chắc đã mất xác cùng với vợ, 3 đứa con và 39 người khác, chúng tôi đụng đất liền ở

Songkhla, Thái Lan vào rạng ngày 7-12-78. Không phải tôi tài cán gì mà gió bẻ không thì ghe cũng tới Thái Lan chứ không lọt đi đâu được! Chỉ phải giữ tay lái cho đúng hướng và ghe đừng lật.

Qua tới Mỹ cũng không thoát khỏi việc nước, tôi vào xin việc ở thành phố Ontario, cách Los Angeles 40 miles về hướng Đông là hướng đi Las Vegas. Thành phố này có khoảng 130,000 dân trong đó đa số là người Mỹ, thành phố có phi trường lớn nhưng không điều hành mà cho phi trường LAX mượn để thu tiền. Thành phố cũng có một Outlet Mall lớn xây năm 1990 ở ngoài đồng trống gần giao lộ giữa xa lộ 10 đi Arizona và 15 đi Las Vegas. Nơi đây mùa Đông gió Santa Ana từ sa mạc Las Vegas thổi về rất mạnh, nhiều xe truck chờ hàng lật trên xa lộ. Đất đai còn rẻ hơn Los Angeles và Orange County nên nhiều công ty xây kho hàng ở đây như hãng xe Toyota xây kho hàng để chứa các món “auto parts” phân phối cho vùng Nam California. Nhân viên thành phố khoảng 1,000 người vừa cảnh sát và cứu hỏa. Mới vào tôi làm ở phòng Utilities phụ giúp cho một người Project Engineer, công việc của tôi không cần nói mà chỉ thiết kế (design) và vẽ những bản đồ xây dựng ống nước và ống cống cho thành phố cũng như tráng nhựa sửa lại con đường sau khi chúng tôi đào xới để đặt đường ống.

Ngày đầu đi làm, mới tới bãi đậu xe, lạ nước, lạ cái lại sợ trễ giờ ngay ngày đầu nên tôi gấp gáp. Có một bà già Mỹ chạy xe như rùa bò phía trước, tôi bóp còi “tin, tin” thúc bà chạy nhanh lên. Bà ngoái cổ nhìn ra xem ai bóp còi thúc bà. Ngay hôm đó, sau khi vào làm tôi mới biết bà là...thị trưởng thành phố Ontario!

Thế là tôi tiếp tục làm việc nước. Ngày ngày tôi lái xe nhà nước ra ngoài đường đo đạc, ghi chép các chi tiết địa hình để về văn phòng vẽ bình đồ (plan) và trắc đồ dọc (profile) cho các dự án đặt các ống dẫn nước. Mỗi lần thấy xe thành phố tới là các bà Mỹ chặn tôi lại than phiền đủ điều, nào là xe chạy ngang qua nhà bà quá nhanh, bảng tên đường ở ngã tư bị xe đụng gãy, nước mưa đọng thành vũng ở trên đường, đường nứt nẻ, dọn sòng không biết bao giờ mới tráng nhựa lại? Thấy tôi cảm thức dây đo đạc

hỏi tôi định làm gì? Tôi nói là thay đường ống dẫn nước mới và lớn hơn. Các ông bà lại than phiền về nước yếu và có màu vàng dơ hay vẩn ra có màu đục như sữa tươi! Tôi nói không hẳn là do ống nước của thành phố mà có thể là do ống ngay trong nhà lâu năm đã bị rỉ sét. Còn nước màu như sữa là do sùi bọt để vài phút sẽ trong ngay. Nhiều người chận tôi lại than phiền cả mấy chục phút làm như tôi có quyền hành để giải quyết tất cả những gì mà dân than phiền! Tôi nói là quý vị cứ gọi điện thoại vào City Hall, người nào việc nấy, tôi ra đây là gấp rút làm công việc của tôi cho xong. Các ông bà này không bằng lòng nói tôi lãnh lương bằng tiền thuế của họ, nên tôi phải lắng nghe và giải quyết. Có một ông cầm sẵn máy chụp hình Palaroid, tôi vừa tới là kê ngay trước mặt mà chụp, tôi cũng cười cho hình đẹp. Một buổi sáng tuần sau đó, ông giám đốc trưởng sở (City Engineer) gặp tôi nói rằng đêm hôm qua hội đồng thành phố họp có một ông vào tham dự phần “tiếng dân kêu” (Citizen Complaining) có đưa hình tôi ra nói rằng tôi là nhân viên thành phố mà lẩn tránh trách nhiệm không chịu nói chuyện với ông!

Khi tôi phụ trách xây dựng công trình, có nhiều “thượng đế” dân cư gọi điện thoại vào City Manager (Quản Đốc thành phố) than phiền là nhân công xây dựng ống nước vẩn radio um sùm lớn tiếng, uống nước ngọt bỏ lon trên sân nhà bà và nói chuyện với nhau dùng lời thô lỗ, tục tằn! Ông Quản Đốc gọi cho Giám Đốc tôi nói tên đường nơi công trình đang làm là biết ngay công trình do tôi phụ trách. Những nhân công đó là dân lao động làm cho nhà thầu, tôi làm sao có trách nhiệm quản lý lời ăn tiếng nói của họ được!

Lại có những chuyện như đặt đường ống cống mới, tôi có bổn phận phải nối tất cả những ống cống thoát nước từng nhà (sewer laterals) vào đường cống mới trước khi bít ống cống cũ lại. Có một căn nhà nằm ở góc đường, mặt của nó xây ra con đường khác, tôi tưởng nó không có dính dáng gì đến ống cống tôi làm. Một tháng sau cầu tiêu và tất cả các nhà tắm

đều nghẹt, chủ nhà gọi vào City, hóa ra nó thoát nước dơ vào ống cống tôi làm mà tôi không biết nên không nối vào ống cống mới! Cả tháng nó vẫn thoát nước dơ vào ống cống cũ đã bít kín hai đầu! Vụ này City Yard (nhân viên áo cam) phải tới đào đường lên và nối vào ống mới! Ba ngày mới xong tính ra tốn thêm cho City..15 ngàn bạc!

Suốt gần 21 năm bên Mỹ trôi nổi theo dòng đời, lăn lóc cùng việc nước, ở VN công

Qua tới Mỹ cũng làm việc nước
Tác giả (bìa trái) cùng với ông Thị Trưởng (đứng giữa)
và Engineering Department – City of Ontario

chức là bậc phụ mẫu chi dân, còn bên này tôi bị dân chửi và xếp đi! Biết thân phận nên tôi đã làm đơn xin hưu trí non vào cuối tháng 7 năm 2006 này về nhà đuổi gà cho vợ với số tuổi đúng 59 xuân xanh! Vợ tôi nghe tôi “Retire” bà càng ... phát rầu vì tôi sẽ làm khổ bà. Ăn không ngồi rồi, đã lạc hậu mà lại cảm rằm chịu gì cho thâu. Nếu vậy chắc tôi phải về VN dài hạn mà viết...ký sự du lịch! Phiền các ái hữu mua giúp dùm tôi, đã ra 3 cuốn: Việt Nam, Hoa Kỳ (Miền Tây) và Trung Quốc (15 USD mỗi quyển kể cả cước phí trong nước Mỹ).

Trịnh Hào Tâm
3683 Hawks Dr.
Brea CA 92823
714-528-1413